V A T R A

FOATE ROMANEASCA DE OPINIE ŞI INFORMAŢIE

Iulie-Sept.1976 XXVI, 3 78 FREIBURG-Germania

N° 139 Erbprinzenstr.17 A

"RAZBUNAREA CAPITANULUI"

Pe la sfârşitul lui Iunie 1939,tocmai mă întorsesem dintr'o concentrare, vine să mă vadă şeful mediciniştilor legionari,ca să-mi spună că mai multe echipe umblă la întrecere să "pedepsească" pe Armand Călinescu pentru asasinarea Căpitanului şi să-mi propună să facem şi noi una,ca să nu fie nici Muscelul lipsă la glorioasa întreprindere.

Când cu masivele arestări dela Florii,1938,mă întâmplasem tot sub arme şi nu avusesem nimic de suferit; din cauza golurilor produse pierdusem însă legăturile şi n'aveam cum mă lămuri asupra unor ciudate întâmplări de după imobilizarea Căpitanului.Ştiam că ordonase linişte desăvârşită şi nu-mi puteam explica seria de atentate,minore în sine dar foarte primejdioase ca urmări,aducând mai mult a provocări.Nedumerirea era cu atât mai mare cu cât,în convingerea noastră, niciun legionar nu putea întreprinde nimic fără o dispoziţie a Căpitanului şi nu puteam crede că el una ordonă în public şi alta în ascuns.După uciderea lui însă,pentru toţi putea fi clar teribilul adevăr,că făptaşii aşazişelor"acţiuni" executaseră alte consemne decât ale lui Corneliu Codreanu.Au fost desigur elemente admirabile,eroi în toată puterea cuvântului,de vreme ce s'au expus şi au căzut,convinşi că servesc Legiunea; ei nu se îndoiseră o clipă că,făcând ce făceau,executau o dispoziţie a Căpitanului.Cine este însă cel ce a abuzat atâta de barbar de credincioşia,disciplina,hotărîrea şi spiritul de jertfă al unor elemente de elită,pentru a săpa groapa Căpitanului? Cine a furnizat guvernului justificarea executării lui Corneliu Codreanu şi a atâtor legionari de primă linie? Interesaţi la dispariţa Mişcării erau Lupeasca,Carol,guvernul de transfugi şi,în spatele cortinei,toate beznele internaţionaliste; dar nu din afara Mişcării se putea sta de vorbă cu legionarii gata de orice jertfă; pentru asta era nevoe de unul dinăuntru,credibil că transmite un ordin de mai sus.Aşazisele "acţiuni" nu puteau fi inspirate decât din cercuri interesate la dispariţia Mişcării,transmise însă prin oameni de încredere atât ai lor cât şi ai bieţilor executanţi - cari,din fericire pentru ei,n'au mai apucat să vadă teribilul rol jucat."Acţiunile" lor -o bombă într'un teatru sau sinagogă,tăierea urechii unui profesor,etc.- n'aveau şi nu puteau avea în ele însile vreo greutate determinantă: "importanţa" lor era însă umflată de presa dictaturii pentru crearea atmosferei propice crimei ce se pregătea,iar autorii lor erau regulat prinşi şi executaţi, încât nu mai puteau vorbi.Căpitanul spumega contra criminalelor infantilisme de afară,dar cei ce-l izolaseră îşi luaseră toate măsurile să nu mai poată comunica cu nimeni; în acest gol de conducere,iuda îşi făcea în toată liniştea de cap, sigur că,reuşind în infernalele-i isprăvi,n'avea cine să-l mai tragă la răspundere.O singură dată a mai putut Corneliu Codreanu,pe câte ştim,să-şi strige indignarea,când,străbătând odată curtea interioară a închisorii dela R.Sărat şi zărind pe Ţâlnariu la fereastra etajului,a urlat la el,cu mâinile făcute pâlnie: Băăă,spune ălora de afară să se astâmpere! ce,au înnebunit? vor să omoare Legiunea?- Nu ştim ce posibilităţi de transmitere o fi avut Ţâlnariu; dar chiar de-ar fi avut,cine-l mai asculta pe el,când monstrul deslănţuit era aşa de sigur de impunitate?

Astfel de consideraţii îmi defilau prin minte în timp ce camaradul meu îşi perora dorinţa,eroică,de a participa şi noi la "răzbunarea Căpitanului".Se urmărea,aşadar,distrugerea <u>totală</u> a Mişcării.Capul căzuse,dar trupul era viguros, statul major al Căpitanului,în cap cu camarazii de tranşee ai lui Moţa,era în viaţă şi Legiunea putea continua.Căci nicio mişcare serioasă nu se sprijină pe un singur stâlp.Căpitanul ştia că poate pieri în orice clipă şi avusese grijă să-şi formeze un corp de elită ca siguranţă a continuităţii.Dar iuda sta la pândă.Căzuse Căpitanul? Ei bine,"demnitatea" legionară,aşa de abil exploatată pentru înflăcărarea unor inimi roase de nedreptate dar care dusese la strangularea Căpitanului,era acum invocată pentru "răzbunarea" lui - care avea să ducă plocon

lui Carol,cu lichidarea statului major legionar,lichidarea definitivă a Mişcării.Iar peste nişte biete resturi,izolate şi intimidate,avea să troneze,lup cioban la oi,chiar omul lor...

Am întrebat pe interlocutorul meu dacă-şi dă seama de teribila consecinţă a reuşitei atentatului.Nici nu-şi pusese problema,căci dispoziţia i s'a transmis dela comandament,care i-a cântărit desigur toate aspectele,mi-a răspuns el. I-am spus atunci că am să reflectez,dar el a plecat bombănind la Bucureşti,fără să-mi lase măcar adresa.Pe seară am plecat şi eu,în sens invers,spre Câmpulung. Cum în opinia comună comanda revenea acum,după asasinarea Căpitanului,Domnului Clime,iar el se găsea închis,cu celelalte căpetenii,la R.Sărat,unde n'aveam cum să răzbat,mergeam acum la Furnicoşi,unde locuia soţia lui.Voiam să-mi verific temerile,prin reacţiunea dânsei la vestea cu echipele,şi să văd de se putea face ceva.Locuinţa se afla,într'o mare grădină-parc,pe un fel de insulă pe Râul Târgului.Plecasem aşa fel ca să ajung neobservat,pe întuneric.Doamna era acasă, amăgindu-şi singurătatea cu doiniri din caval.Când m'a văzut,a început să plângă: Nu mai pot! nu mai pot! sunt singură în toată hănănaia asta,lucrul mă istoveşte,şi Gicu nu mai vine!

- Lăsaţi,Doamnă -am căutat eu s'o liniştesc; Chioru o să fie în curând ucis, şi totul are să fie iarăşi bine...

Când a auzit asta,Doamna Clime a sărit chiar ca arsă: Aţi înebunit? Vreţi să-i omoare pe toţi ai noştri? Nu vă gândiţi că-i au pe toţi în mână şi nu aşteaptă decât o prostie din partea voastră ca să-i suprime?...

Avusesem aşadar dreptate.Sigur acum că temerile mele nu erau doar ale mele, i-am spus atunci Doamnei tot ce ştiam,încheind cu repetate implorări să meargă de urgenţă să avertizeze pe domnul inginer de grozăvia ce se punea la cale.

La câteva zile am mers din nou la Furnicoşi,să iau,cum ne fusese vorba,rezultatul.Domnul inginer ne exorta să nu facem lucruri iresponsabile: A spus Gicu să vă băgaţi minţile în cap,să nu mai faceţi nimic de capul vostru!

- Doamnă -am replicat eu- mie degeaba îmi spune acest lucru,căci îl ştiam la fel de bine,ci să-l spună acolo unde trebue,la comandamentul de afară; şi asta cât mai repede,înainte de a se produce ireparabilul! Dar Doamna nu ştia mai mult.Abia mai târziu aveam să aflu,în exil,că drumul meu la Furnicoşi nu fusese zadarnic: căci la câteva zile,la începutul lunii Iulie,comandamentul din Bucureşti a trimis pe inginerul Faţi la Berlin,să-i spună lui Sima să se abţină de la acte necugetate,spre a nu primejdui viaţa celor închişi.De faţă,la întâlnire, era şi Papanace,care a tăcut tot timpul(şi e ciudat că,pus în cauză,cu alţii, şi de Sima,în "Ţara şi Exilul",n'a găsit timp,până acum,să lămurească o acuzaţie atât de fioroasă!); iar Sima,rozându-şi buza de sus,cum îi e obiceiul când vrea să arate că cugetă profund,şi privind insistent în gol,undeva peste veacuri,a dat teribila sentinţă: Păi,ei şi-aşa sunt în mâna lor,şi pot face cu ei, oricând,ce vor! Dar după această logică e uimitor că Sima,ştiind prea bine că odată tot are să moară,nu se sinucide de pe acum... Fapt e că legionarii se găseau închişi de vreun an şi jumătate şi,până la "răzbunarea" din Septembrie,nu li se întâmplase absolut nimic; perspectivă cu atât mai îndepărtată acum,când, prin cucerirea Poloniei,oştile nemţeşti erau pe Ceremuş!

Am plecat dela Doamna Clime foarte tulburat,ros de neputinţa de-a interveni în vreun fel,căci camarazii mei cei mai apropiaţi,în cap cu Pănică,Belgea,Cotigă,Gârcineanu,erau sub lacăt,iar comandamentul lucra,natural,fără adresă fixă, cunoscută sporadic doar de iniţiaţi.In această neputinţă,şi bine cunoscând praxa "democraţiei"vremii,care,pentru orice faptă a unui legionar,chiar dacă acesta se prezenta şi mărturisea,aresta toată ţara,am hotărît să dispar de-acasă.

In Septembrie 1939 eram,după mai multe peregrinări,la Arpaşul de Jos,camuflat de inginerul Iarca ca "angajat" la construirea unui pod.La 21 Septembrie, după amiază,mă găseam în târgul săptămânal local,unde mergeam în fiecare Miercuri de dragul înfăţişerii mândre,în straie splendide,a românimii din satele Oltului ardelean.La un moment dat se şterge pe lângă mine gazda mea,şoptindu-mi din mers: "L-o călcat nevoia!".La început n'am înţeles de ce e vorba,dar văzând-o îndepărtându-se fără să se mai uite îndărăt şi observând,abia acum,jandarmii ce patrulau prin târg,am presimţit ceva,iar presimţirea mi-a devenit acasă certitudine: ireparabilul se produsese!

Masacrul din noaptea aceea n'a apărut în nicio gazetă,"Realitatea ilustrată" a publicat doar poza celor executaţi în Calea Plevnei,dar toată ţara văzuse morţii expuşi pe la răspântii,iar svonuril măreau încă proporţiile tragediei.Acasă

la mine,doar o singură persoană ştia unde mă aflu; la câteva zile primesc de acolo,pe numele gazdei,o scrisoare extrem de afectuoasă,aproape delirantă("eşti viu,trăeşti,eşti al nostru"),după care mi se povestea cum în groaznica noapte, pe la 3-4 spre ziuă,fusesem căutat acasă de jandarmi,până şi prin pivniţă,prin pod,pe sub saltele; plecând de-acì cu mâna goală,au mers la Ţigăneşti,sat vecin, să cate "om în loc" pentru îndeplinirea criminalei norme fixate la judeţe,dar nici acolo n'au fost mai "norocoşi",căci frate-meu,Ion,îndată ce-a auzit crâncena veste fugise în pădurea satului,de unde nu s'a mai întors câteva zile: căci ştia şi el ce ştiam şi eu şi ştia toată lumea: că orice imprudenţă aduce dezastrul general! Numai idioţii cari l-au pus la cale n'o ştiau?...

In noaptea aceea a fost măcelărită întreagă floarea Legiunii,căpeteniile aşa de migălos plivite pentru continuarea operei,ucise cam în ultimul moment când mai era posibil(căci Nemţii,cucerind Polonia,ne deveniseră vecini),obţinându-se prin aceasta dintr'o lovitură trei efecte: Mişcarea,îşi pierdea osatura; Ţara era lipsită de cel mai bun instrument în confruntarea de atunci,când evenimentele se precipitau; iar Sima se libera de singurii ce-ar fi avut bărbăţia să-i ceară socoteală de asasinarea Căpitanului: căci un Alecu Cantacuzino,un Totu,un Bănică Dobre,departe de a se lăsa sugestionaţi de falsa "unitate",ar fi dat cu surdu de pământ!

A fost măcar "răzbunat" Căpitanul? Ar fi să-i aducem cea mai mare ofensă, punându-l pe acelaş cântar cu stârpitura de Călinescu! Şi-apoi,ce răzbunare e aceea,în care-ţi ia tot ţie casa foc? Dacă se voià în adevăr răzbunarea,singurul ce trebuia să cadă era Carol,autorul principal al dramei dela Tâncăbeşti şi fără a cărui acoperire nimeni n'ar fi mai cutezat să facă măcelul ce-a urmat.Dar"răzbunarea" a fost numai momeala pentru executanţi.In exil,unde Carol nu avea nici măcar un câine să-l păzească,Sima ar fi putut,dacă răzbunarea îi stătea aşa de mult la inimă,s'o facă fără nicio dificultate; dar aici nu mai avea de ce: căci deja parvenise.Culegerea roadelor necugetatelor isprăvi începuse încă din Mai 1940,când,"prins" însfârşit şi el,în loc să ia cuminte drumul crematoriului,cum toată lumea se aştepta,linsese mâna regală,încă aburindă de sângele Căpitanului "său" şi devenise "mare": ministru al călăului Mişcării! Fapt pentru care,ca om bine crescut,şi-a şi arătat recunoştinţa,lăsând la rându-i pe Carol să plece liniştit,cu tot ce-"agonisise" din jefuirea ţării,plus ţiitoarea,instigatoare a tuturor fărădelegilor şi crimelor din anii de "domnie" ai naşului lui Sima.

Fost-a Sima agent al camarilei? sau,văzându-l inconştient dar mustind de ambiţii,aceasta l-a lăsat să "lucreze",limitându-se să recolteze în urma lui? Dilema şi-o pun doar amatorii de dialectică,căci,în mod normal,doar rezultatele contează.Iar constatarea e,fără putinţă de replică,că "acţiunile"lui,cu călcarea disciplinei în ce-l priveşte dar abuzând de disciplina altora,au dus la uciderea Căpitanului şi a elitei legionare.Inutil să i se atribuie bună credinţă: la vederea dezastrelor pricinuite,orice om de onoare şi-ar fi tras un glonţ.Generalii ce pierd bătăliile,chiar fără vina lor,o termină de regulă la "Nürnberg" sau la Limoges.Sima însă,om practic şi ştiind ce vrea,dotat şi de natură cu obraz de beton armat,a ajuns nu numai în guvernul asasinului,dar până şi'n fruntea unei organizaţii pentru a cărei decapitare atâta asudase - şi pe care a continuat s'o ducă din dezastru în dezastru,deviind-o permanent dela rosturile ei fireşti şi umplând alte cimitire,dar de "şefie" nu s'a mai lăsat: nici chiar când a pângărit casa fratelui său de "luptă",care îi dase adăpost şi hrană,călcând în picioare nu numai elementara omenie,dar însăşi esenţa Legiunii,care e <u>morală</u>; chiar şi atunci a mai avut neruşinarea să se considere şef al acţiunii de moralizare a omenirii(lucru la care l-au încurajat de altfel şi câţiva "legionari vechi"): ceeace arată cât se poate de clar că acesta i-a fost ţelul încă dela organizarea criminalelor "acţiuni".Sunt,acestea,"fenomene",a căror descifrare va da mult de furcă viitorilor cercetători ai istoriei contemporane - şi,mai ales,specialiştilor în psihiatrie...

Petre Vălimăreanu

<u>MUNŢII</u> de Octavian Goga

Trup sfânt din trupul ce se frânge,
Voi munţi de brad şi de stejar,
Străjeri ai ţării care plânge,
Plini de poveşti şi plini de sânge,
V'au surghiunit peste hotar.

Nu ştiu,la cronică nu scrie,
De când avem acelaşi rost...
Aţi mai rămas voi mărturie,
Azi numai frunza voastră ştie,
Să spuie nunta cum ne-a fost...